

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ט"ז אייר תשפ"ג | דף היומי בבלי: סוטה לט | דף הכולל: גיטין ז.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן קל"א עד סעיף ב'.

מוסר: שמירת הלשון - פרק כ"ג עד 'את ה'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. הפרישות פ"ו "ומהם מעשה אלישע" עד סוף פ"ז (סוף השער)

בשנותיו האחרונות היה מרן הגראי"ל זצ"ל נחלש ונחלה בכל קיץ כמה פעמים מחמת המזגן והמאווררים שהיו מדליקים בביתו לטובת שומעי השיעורים והמתפללים הקבועים, ולרוב היו כאלו שדאגו לו שלא יסבול מהחום והיו מכוונים את המזגן או המאוורר לכיוונו...

הרב ישראל היימן על 'שלא נהגו כבוד זה בזה'

למישהו ועל כן באות עליו כל ההקפדות הללו, אותו אדם הלך וחזר אחרי זמן מסוים כשהוא מכריז שלא ידוע לו שום דבר מיוחד שהוא פגע אי פעם במישהו. מרן הגראי"ל התעקש ואמר לו שדבר כזה של כמה צרות יחד זה סימן כמעט וודאי לאיזה משהו מהעבר ששייך לבין אדם לחברו. אותו אחד חשב שוב ואמר שהוא לא מצליח להיזכר בשום פנים ואופן בשום דבר, "יש רק משהו אחד שעשיתי עוול פעם למישהו אבל המקרה ההוא וודאי לא נחשב כי במקרה ההוא וודאי היה מגיע לאותו אחד את מה שעשיתי לו"... לאחר שאותו אדם יצא פנה הגראי"ל למקורבו שהיה עד לדברים ואמר לו בכאב, יכולים אנשים להסתובב בעולם כשרובץ עליהם עול של רציחה ממש והם עוד בטוחים שהם צודקים, וכי מישהו חושב שלאנשים משעמם? מישהו רוצח כי סתם אין לו מה לעשות?... כל מי שרוצח זה כי הוא בטוח שלשני מגיע למות... אבל הוא רוצח!! זה לא יעזור לו כלום!!!

הוא אף היה נאה מקיים, כמו שידוע שבשנותיו האחרונות בכל קיץ היה נחלש ונחלה כמה פעמים מחמת המזגן והמאווררים שהיו מדליקים בביתו לטובת שומעי השיעורים והמתפללים הקבועים, ולרוב היו כאלו שדאגו לו שלא יסבול מהחום והיו מכוונים את המזגן או המאוורר שיקררו את המקום שלו ואף שהוא היה ניזוק מזה בצורה ישירה לא היה מרשה להעיר על כך מפני כבודם של אלו שדאגו לו.

פרשתנו גדושה במצוות בין אדם לחברו. גאולת קרקעות לעני מצוות צדקה ופדיית עבדים, איסור עבודת פוך לעבד עברי ואיסור נשך בהלוואה.

החובה המודגשת להטות כתף ולתמוך בזולת אינה מתבטאת אך בנושאי ממונות אלא גם ואולי בעיקר בשמירה על כבודו ומעמדו של כל יהודי בן לעם שעמד בהר סיני כאיש אחד בלב אחד.

פרשה זו נקראת בעיצומם של ימי ספירת העומר בהם אנו מְצַרִים ומתיחדים עם זכרם של תלמידי ר"ע שנפטרו כולם בין פסח לעצרת בעוון שלא נהגו כבוד זה עם זה.

מקום יש אם כן להפנות את מבטינו לנושא הרחב הזה ולהתחזק ולו במעט בשימת לב לזולת ובשמירה על כבודו לבל נפגע בו אפילו במעט. נר לרגלינו הן הנהגותיהם של רבותינו מאורי האומה לאורך הדורות שלצד גדלותם ושקיעותם העצומה בתורה הקדושה עמדו הכן על המשמר בריכוז וצמצום כל החושים לשמור על כבוד כל איש מישראל.

מי שהיה חי בינותינו והיה חד בדרא אף בנושא זה היה מרנא הגראי"ל שטיינמן זצוקלה"ה שהתריע ללא הרף על נושאים אלו. נודעה פעם אחת שנכנס אליו מאן דהוא ושטח את ליבו על צרות מצרות שונות שאפפוהו, ראש הישיבה עורר אותו לפשפש במעשיו שמא הוא לקוי בבין אדם לחברו וגרם אי פעם צער

את זה בשוגג יצא מהבית ולא יודע כנראה עד עצם היום הזה על הצער שנגרם לו. עד כדי כך הייתה זהירותו של ראש הישיבה בכבודו של כל אחד.

נסיים רק בציטוט מילותיו הקדושות של המשגיח הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל בספרו לב אליהו: "כמה יכול האדם להתקדש על ידי זהירותו לא להזיק ולצער את חברו... אין לשער כמה יכול הוא להצליח בזה לעלות מעלה מעלה בשלבי התורה ועבודת ה'".

כמו כן ביום אחד בו התקיימה קבלת קהל כרגיל בעודו יושב על המיטה בתנוחה הקבועה עם השרפרף השעון על הקיר, קם ראש הישיבה בסיום קבלת הקהל אחרי שוידא שאף אחד לא נשאר בבית וביקש שיעזרו לו להחליף את הבגדים ואת כל המצעים ואף היה צורך להפוך את המזרון שעליו ישב כיון שבשעת קבלת הקהל היה מי שבטעות הפך את קערת מי נטילת הידיים שעמדה בסמוך אליו והמים שהיו בה מילאו אותו לחלוטין, בשעת מעשה לא היה ניתן לראות עליו אפילו תזווה קלה ואותו אחד שעשה

לאחר הקבורה שלפה האלמנה הבוכייה מתיקה פתק קטן צהוב והקריאה את צוואת בעלה: 'נא לסובב על קברי ג' פעמים ולשיר את המזמור בר יוחאי עד תומו'... אנשי החברה קדישא הביטו זה על זה בתמהון: בקשה כזו מעולם לא שמעו...

לכבוד התנא האלוקי

יואל, בשטיבלאך של סאטמר מול ישיבת אור החיים הנודעת, ראו חבורת אברכים יושבת לסעודת מלווה מלכה. ביקשום להילות אליהם, שניים הסכימו. אך חסר עוד אחד למנין.

והנה בקרן זוית קלטה עינים יהודי רוכן על תלמודו בעיון, היה זה מלמד תשב"ר שהכין את שיעורו כדרך המלמדים בשקידה ובחיות. פנו אליו וביקשו ממנו להצטרף, והלה הסכים בשמחה לקיים מצווה גדולה זו שבאה לידי.

תוך זמן קצר כבר ניצבו כולם סביב הקבר וקיימו הכל כדת וכדין. והנה לאחר סתימת הגולל שלפה האלמנה הבוכייה מתיקה פתק קטן צהוב ואמרה: "כאן צוואת בעלי ז"ל, ועתה אקריא הרשום בה: 'נא לסובב על קברי ג' פעמים ולשיר את המזמור בר יוחאי עד תומו'... אנשי החברה קדישא הביטו זה על זה בתמהון: בקשה כגון זו משכיב מרע, מעולם לא שמענו... אך כמובן, פנו לקיים את בקשתו.

החל לשיר "בר יוחאי", אך משהגיעו לבית השלישי נדם קולם... שכחו את ההמשך. הביטו זה על זה בבושת פנים: מה יהיה, איך נקיים את צוואת הנפטר? אך ישועתם לא בוששה לבוא: לפתע שלף המלמד שנכח במקום דבר מה מכיסו בשמחה, וקרא: "הנה, יש לי בכיסי פיוט בר יוחאי". פתח דף מקומט שכמו נקרע מסידור, ועליו מילות השיר "בר יוחאי". עתה יכלו להשלים את בקשת הנפטר ולהשלים את שירת הפיוט סביב הקבר עד גמירא, אולם לא יכלו לכבוש את פליאתם באוזני המלמד: "מנין לכבודו פיוט 'בר יוחאי' בכיסו, כשל"ג בעומר כה רחוק...?"

השיב המלמד: אכן נס הוא שהדף נמצא בכיסי, כמו עצם הדבר שאני נוכח כאן בכלל. בדרך כלל אינני נוהג לצאת מביתי במוצאי שבתות, אך הפעם, עקב הלחץ ששרר מצאתי שאיני יכול ללמוד בבית כשורה, וביקשתי ללכת לחדר הקבוע שבו אני לומד,

לקראת יום ל"ג בעומר שחל השבוע, נביא לפניכם סיפור נפלא במעלת שירת 'בר יוחאי', כפי שסיפר הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א:

סיפר אחד מחברי ה'חברא קדישא' מירושלים בסעודת המצווה הנהוגה במוצאי ז' אדר יום פטירת משה רבינו ע"ה:

היה זה ערב שבת קודש בשעת צהריים, כשהגיעה הודעה על יהודי פשוט שנפטר בשיבה טובה, ואלמנתו מבקשת לערוך לו הלוויה. וכאן התנצל המספר בשם אנשי הדגל ואמר: "אולי אם היה זה איש נכבד יותר לא היינו עושים כן, ואכן מבקשים אנו מחילה, אך אנו דחינו בסבלנות ובנימוס את מועד ההלוויה למוצאי שבת, מפאת דוחק היום".

במוצאי שבת התקבלה הודעה נוספת: איש רב פעלים וצאצאים נכבד בעמיו הלך לעולמו וצאצאיו מבקשים הלוויה מיד. בשיקול דעת מהיר הוחלט שהלווייתו של זה תיערך קודם, והלה, מערב שבת, ימתין עוד קמעא עד שתסתיים הלוויה זו. "יתכן שהיתה זו החלטה לא נכונה" - אמר המספר, והוסיף בקשת מחילה - "אבל כך היה נראה נכון באותה השעה. הלווייתו נדחתה לאחר לוויית הנכבד האמור".

ובהלוויית אותו נכבד - דרשות והספדים כיד ה', וההלוויה מתארכת עוד ועוד, עד אחר חצות הלילה. רק זמן מה אחר חצות התפנו אנשי החברה קדישא לעסוק בלוויית האיש הפשוט המדובר. אכן - בשעה כזו צצה בעיה לא פשוטה: מנין להלוויה אין, ועשרה אנשים מנין? ניסו ללקט מכאן ומשם, אך לא הצליחו, אולי בגלל הסערה הגדולה והגשם העז שניתך, אולי בשל השעה המאוחרת. מה עושים?!

החלו עוברים מבית כנסת למשנהו בחפשמם אחר מתנדבים שיואילו בטובם להשלים למנין. משהגיעו לבית הכנסת ברחוב

שכך השגיח הקב"ה שיתמלא רצון הנפטר". החליטו אפוא לסור לביתו בימי השבעה ולתהות על קנקנו.

אולם כשסרו אל הבית ראו כי לא מיניה ולא מקצתיה. מן הבית ניכר כי לאו דווקא צדיק גדול היה הנפטר, החפצים שבבית העידו על יושביו כי מפשוטי עם ישראל הם, וכי לא דקדקו אתו בכל כדבעי. אז מהו אם כן פשרו של הנס? שאלו בעדינות את האלמנה: מדוע ביקש המנוח בקשה זו, לשיר "בר יוחאי" סביב קברו?

הסבירה האישה וסיפרה: "בעלי ז"ל נהג בכל ליל שבת, מזה עשרות שנים באופן קבוע, לזמר לכבוד התנא רבי שמעון. ועם פטירתו אמר: 'מנהג אחד יפה היה לי, מנהג קדוש. אבקש שגם בעת קבורתי ימשיכו המנהג לכבוד התנא וישירו את הפיוט'." (ע"פ הגיליון הנפלא 'תהילתו בקהל חסידים')

בת"ת באבוב שברחוב הסמוך, אלא ששם בדיוק נערכו אי-אלו תיקונים ונוכחותי הפריעה - סרתי אפוא לביהמ"ד סאטמר, אלא שבדרך לכדה עיני פיסת נייר מונחת על הכביש, ומשהרמתיה מחשש גניזה ראיתי כי צדקתי: פיסת דף מתוך סידור היתה זו, ובה הזמר 'בר יוחאי'. שמתי את הדף בכיסי כדי להניחו בגניזה ונכנסתי לבית המדרש ללמוד, ושם מצאתם אותי וביקשתם שאבוא להשלים מנין"...

"אין זאת אלא", אמרו האנשים בפליאה זה לזה, "שבפני איש צדיק גדול אנו עומדים, אולי מל"ו צדיקים הוא, שכה הרבה הקב"ה לגלגל שתהא הלווייתו דוקא בשעה מאוחרת של מוצ"ש, ודווקא באופן כזה שיימצא שם המלמד שטרם מסיבה בלתי צפויה לצאת מביתו, ומסיבה בלתי תלויה ללמוד דוקא בביהמ"ד סאטמר, ובדרך מצא לפתע את הדף הזה... אין זה כי אם דבר פלא

הסטודנט הגיע למעבר הגבול, אבל לא שם לב שפג התוקף של הויזה שלו. השוטרים בצד האמריקני של הגבול התייחסו אליו בחומרה, כאילו רצה להיכנס לארצות הברית במרמה. הגיע שוטר כושי והורה לו להיכנס לניידת. בדרך פנה אליו השוטר, ושאל: "למה באת לארצות הברית?" ענה לו: "באתי ללמוד בישיבה"

לעמוד חזק מול הסחף

הויזה שלו. השוטרים בצד האמריקני של הגבול התייחסו אליו בחומרה, כאילו רצה להיכנס לארצות הברית במרמה. הגיע שוטר כושי עם ניידת, והורה לו להיכנס, והתחיל לנסוע. עמדו לגרש אותו בחזרה לאמריקה הדרומית. בדרך פנה אליו השוטר, ושאל: "למה באת לארצות הברית?" אמר לו: "באתי ללמוד בישיבה". "באת לישיבה??" משהו בלתי ברור השתנה, פתאום. עצר השוטר את הניידת לרגע, ואחר כך התחיל לנסוע לכיוון ההפוך. "היי, לאן אתה לוקח אותי?" הסטודנט נבהל. פניו של השוטר הכושי משדרות אהדה. למרבה ההפתעה, הוא אומר: "אני לוקח אותך לעורך דין אחד מסוים. תשלם לו אלף דולר, והוא יוכל לארגן לך ויזה באופן מידי, במקום". עלה הסטודנט לעורך הדין, שילם לו, וקבל ויזה. השוטר בינתיים חיכה לו למטה בניידת. "בוא, חביב", אמר השוטר, "אני עכשיו מונית ספיישל בשבילך, אני אסיע אותך בניידת עד תחנת הרכבת, אביא אותך לרכבת שתיקח אותך ללייקווד". הסטודנט היה מלא הכרת הטוב, אבל גם מבולבל מאוד. "אני מודה לך מאוד על כל העזרה, אבל אפשר לשאול משהו? מה קרה שהחלטת, פתאום, לא לגרש אותי ולעזור לי כל כך הרבה?" "תשמע סיפור, אבל סיפור חזק", אמר השוטר. הוא סיפר על תיק ש'תפרו' לאשתו. העלילו עליה עלילה, וחייבו אותה לשלם

סיפור נפלא שמגיע אלינו מוונצואלה הרחוקה, אותו סיפר מגיד המישרים הרב גואל אלקריף שליט"א. זהו סיפור מיוחד על כוחה של התגברות אחת מול הסחף, על שמירת הלבוש היהודי. בוונצואלה, אין כמעט בחור ישיבה אחד, ונדיר לראות שם יהודי במראה חרדי. בחור ישיבה אחד, הוצרך לשהות שם, הקפיד גם שם ללכת עם כובע וחליפה, הוא לא שינה כלום מהליכותיו וקידש בכך שם שמיים. יום אחד, כשהלך ברחוב, פגש אותו סטודנט יהודי, ושאל אותו לפשר מראהו החריג. הבחור הסביר לו, שהוא לומד תורה בישיבה, וזהו לבוש של יהודים בני תורה. הסטודנט לא הכיר את המושג ישיבה, ואפילו לא ידע מהי תורה. במשך שעה וחצי דברו השניים. בחור הישיבה הסביר, שהלבוש היוצא הדופן הוא לבוש מכובד, כמו שמתאים לבן של בן מלך, והרי כל יהודי הוא בן של מלך מלכי המלכים. "נשיא ארצות הברית", הוא סיבר את אוזנו של הסטודנט, "לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, נכון? אתה רואה אותו תמיד מופיע עם מלבוש מכובד. גם אני, כבן ישיבה, הולך עם בגדים מכובדים - עם חולצה לבנה, חליפה וכובע". "איפה נמצאת הישיבה?" שאל הסטודנט. "בלייקווד". לא עבר זמן רב, עד שהסטודנט החליט לנסוע ללייקווד, לבדוק מקרוב את הישיבה המסקרנת הזאת. אזרח של ונצואלה, שבדרום אמריקה, זקוק לויזה כדי להיכנס לארצות הברית. לאותו סטודנט היתה ויזה, והוא הגיע למעבר הגבול, אבל לא שם לב שפג התוקף של

אלפיים דולר. מאחר שלא היה באפשרותם לשלם את הסכום הזה, הכניסו אותה לכלא.

זמן מה אחר כך, הלך אותו שוטר ברחוב, וראה חסיד סאטמר יוצא מחנות עם תיק. פתאום הגיח בסערה בריון בגובה מטר תשעים, ומול עיניו של השוטר, התנפל על החסיד וחסף ממנו את התיק. החסיד התחיל לצעוק, ולרדוף אחרי השודד, אבל השודד היה הרבה יותר מהיר ממנו. לא היה לו סיכוי מולו. השוטר, לעומת זאת, היה בכושר טוב. הוא רדף אחרי השודד, תפס אותו, ולאחר מאבק קצר השכיב אותו על המדרכה, והזמין ניידת. הוא החזיר את התיק לחסיד.

החסיד היה נרגש. הוא הודה לשוטר במילים חמות, וסיפר לו שבתיק היה סכום כסף גדול מאוד.

"אין צורך להודות לי", אמר השוטר. "רק עשיתי את העבודה שלי".

"הצלת אותי", אמר החסיד, "ואני רוצה להכיר לך טובה. לא רק בדיבורים".

מכיון שכך, סיפר לו השוטר: "אשתי נמצאת בכלא בגלל

אלפיים דולר שחסרים לי". מיד הוציא את הכסף, ונתן לו. שאל השוטר: "איך אחזיר לך טובה על שהצלת את אשתי?" אמר לו: "אתה לא צריך להחזיר לי טובה, שהרי כבר עשית לי טובה גדולה. עם זאת, אני מבקש ממך, שאם תראה פעם יהודי בצרה, תעזור לו". "ואיך אדע למי לעזור?"

"אם תראה יהודי שרוצה ללכת לישיבה, תעזור לו". השוטר מסיים ואומר לסטודנט: "כבר עשר שנים אני מחפש יהודי, שיגיד לי שהוא מחפש ישיבה, ואתה הראשון שאמרת לי. אני כבר עשר שנים רוצה להחזיר טובה למי שעזר לי, ובגלל זה אני ממש שמח לעזור לך להגיע לישיבה".

הסטודנט כמעט לא האמין למשמע אוזניו. הרצון שלו להגיע לישיבה ולעמוד על טיבה התחזק פי כמה וכמה. הוא נסע ללייקווד 'לבדוק את הענין', ונשאר שם. היום הוא אברך בירושלים, יש לו ב"ה אשה וילדים שהולכים בדרך התורה.

וממה התחיל הכל?

מהלבוש של בן הישיבה, שהלך עם כובה וחליפה בוונצואלה.

(הגדה של פסח - דורש טוב)

עם כל זאת, בשני הימים הללו יצא ה'אהבת ישראל' מגדרו מרוב שמחה. הגה"צ הרב משטראסבורג זצ"ל סיפר כי פעם נשאל הרבי זצ"ל: 'מהי חשיבותם של שני הימים הללו יותר מכל הימים?' תשובתו של ה'אהבת ישראל' היתה תשובה נוראה, וכך אמר

שמחת הזולת בל"ג בעומר

"לשמוח בשעה שאצלי יש שמחה, אין זו מעלה. הרי טוב לי, ולכן אני שמח. המעלה הגדולה היא כאשר שמחים בשמחת הזולת! ל"ג בעומר הוא תאריך שחל בכל העולם, אך עיקר השמחה ביום הזה היא בארץ ישראל, במירון. שם רוקדים בני ישראל במערת התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי.

בפורים חייב כל אחד במשתה ובשמחה, ועליו לשמח את עצמו, אבל שושן פורים הוא יום חגם של בני ירושלים עיר הקודש. אין זו חכמה לשמוח כאשר אצלי פורים. הרי זו מצוות היום וחובתו. החכמה היא לשמוח בכך שיש עוד אנשים מישראל אשר שמחים היום כמצוות היום.

"בשני הימים הללו הנני שמח עם אחי ורעי. שמחתי עולה על גדותיה עם אחינו בני ישראל שבארץ ישראל, בשעה שהם שמחים בפורים שלהם, וכשהם שמחים במירון".

זוהי הרגשה של האי צדיק יסוד עולם! זוהי השמחה שלו!

(כבודם של ישראל)

פעמיים בשנה היתה שמחתו של הרה"ק ה'אהבת ישראל' זיע"א עולה על גדותיה ממש, באופן שאי אפשר להסבירו - בשושן פורים ובל"ג בעומר.

אמנם כל ימיו היה שרוי בשמחה, והעיד על עצמו כי מוזיקה מעולם לא שימחה אותו, והלויה מעולם לא העציבה אותו, שכן אינו שמח מחמת תזמורת, אלא משום שיהודי צריך להיות בשמחה, שנאמר: "עבדו את ה' בשמחה" (תהלים ק, ב). כמאמר בעל ה"חובות הלבבות", שיהודי צריך שתהא צהלתו בפניו. גם לוייה לא העציבה אותו, כמו המשך המימרא שם, שצריך שיהיה אבלו בלבו. עם כל זאת, בשני הימים הללו יצא ה'אהבת ישראל' מגדרו מרוב שמחה.

הגה"צ הרב משטראסבורג זצ"ל סיפר, כי פעם שאל זקנו, הפתחא זוטא, את ה'אהבת ישראל': "מהי חשיבותם של שני הימים הללו יותר מכל הימים?"

תשובתו של ה'אהבת ישראל' היתה תשובה נוראה, וכך אמר:

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הרב ווסרמן זצ"ל רצה לרכוש מכונית משומשת. לפני הקניה הוא ביקש לקחת את הרכב לטכנאי שיבדוק את תקינותו. המוכר שאל אותו מנין אדע שאתה לא מתכוון לגנוב לי את המכונית? הרהר הרב לעצמו: הוא חושב שאני גנב - אולי הוא גנב? ואז החליט לבדוק במשטרה מה מצב הרכב...

כל הפוסל במומו פוסל

כדי להוכיח, כדי להשפיע על הזולת, צריך לאהוב אותו. אחרת לא ניתן לעזור לו.

וכאן הבן שואל: אם נצא מתוך הנחה שמוצא הכעס שלו הוא אכן כבוד שמים - האם אז ראוי לו לכעוס?

תשובה: לא. אין סיבה להיות בכעס. כעס לא עוזר אף פעם, כי לאדם שכועס לא מקשיבים. מוטל עלינו עדיין לברר מדוע גבריאל כועס? מסתמא הוא כועס כי לא הקשיבו לו. או שהוא חושב שלא יקשיבו לו. הוא ביקש לשמור על השקט והדבר לא נעשה, או שבהזדמנות דומה לא הקשיבו לו - פגעו בכבודו! בדרך כלל זהו הגורם לכעס.

אם נניח שהוא כעס משום כבוד שמים, כדאי לבדוק האם הוא כועס בכל מצב של כבוד שמים המחולל, או רק כאשר הוא מעורב בזה. כתוב שבשכר הקנאות זכה פנחס ל"את בריתי שלום" מדוע? משום ששלום הוא המקור לקנאות, הקנאות נובעת מאהבת הזולת!

שמעתי פעם מהמשגיח רבי שלמה וולבא זלה"ה שקנאות צריכה להגיע מתוך כאב. ראובן אוהב את שמעון, וכאשר הוא רואה ששמעון תועה בדרכו הרוחנית זה כואב לו. כאשר מדובר בקנאות כזו, מסתמא ראובן לא יכעס אלא יתנהג במה שפנחס זכה "את בריתי שלום".

בנקודה זו מונח יסוד תורני-פרקטי מדהים:

כאשר כואב באמת מחפשים את הדרך לפתרון, ובאמצעות כעס הרי לא ניתן לפתור את הבעיה. עם כעס לא ניתן להשפיע. כעס לא עוזר ומי שכואב לו רוצה לעזור!

ישנו כלל שאדם לא יכול להכיל שתי תחושות שונות בו זמנית. כאב שנובע מתוך רחמנות לא שוכן יחד עם כעס. כאשר אתה מבחין אצל הזולת במידות רעות אתה אמור לכעוס עליו? אתה אמור לרחם עליו! אין לו חיים, אין לו ידידים ובעצם אין לו כלום! אדם עם מידות רעות חי בעולם חשוך, ואסביר באמצעות סיפור מדוע: מורי ורבי הגאון רבי שמחה ווסרמן זצ"ל רצה פעם לרכוש מכונית משומשת. לפני הקניה הוא ביקש לקחת את הרכב לטכנאי שיבדוק את תקינותו. המוכר שאל אותו מנין אדע שאתה

השביל הדק החולף בין מצוות תוכחה למידת הכעס, מעמיד אותנו לא פעם בדילמה לא פשוטה כמו במקרה של גבריאל. למען האמת לא משנה אם התיאור אודות גבריאל הוא מעשה שהיה / לא היה. בגלל שבסוף מדובר בעובדה יומיומית ידועה.

נביא את המקרה של גבריאל, ולאחר מכן את הניתוח המעשי של איש החינוך הנודע, המשגיח רבי נח אורלויק שליט"א.

כאזרה ראשונה הסתפק גבריאל בנקישה קלה על השולחן. לדעתו היה די בכך כדי להשקיט את שני המתפללים שדיברו שיחה בטלה בבית הכנסת. אבל זה לא עזר. גבריאל נקש חזק יותר על השולחן, וכאשר אף זה לא עזר נאלץ להפריח לחלל 'נו!' חד-משמעי.

המפספטים היו שקועים כנראה בנושא מעניין, שכן הם התייחסו אל גבריאל כאל איור. גבריאל ידע שהצדק עימו, והוא לא חשב לותר. 'נו!!!' צעק ושני המפספטים התעוררו באחת. אחד מהם הסמיק, הניח את אצבעו על צדעיו וסובבו קמעא. גבריאל התנשף, החווה בידו לכיוון הדלת וצעק: "החוצה!" זה לא עזר והוא צעק שנית: "ה-ח-ו-צ-ה! כאן לא מפספטים!".

בהתייחס למידת הכעס, כיצד היה על גבריאל לנהוג? הרב אורלויק מציע תחילה לבדוק: מה עוזר את כעסו של גבריאל. האם הוא כעס על כבוד שמים המחולל? קצת קשה להאמין. לכעוס על כבוד שמים זו 'מדרגה' לא פשוטה, וזה מצב נדיר.

כבר החפץ חיים היה מתפלא מדוע מקיימים מצוות שונות ברוגע, ואילו דווקא את מצוות התוכחה מקיימים מתוך כעס... מסביר הרב אורלויק את כוונתו: זה משום שהוא מוכיח את השני על כך שהוא הפריע לו!

דברים חד משמעיים לגבי זה מובאים בכתר-ראש סי' קמ"ג וזה לשונו: "תוכחה שלא לדבר קשות ודברים קשים אינם נשמעים רק יאמר בלשון רכה, ואם אין טבעו בשום אופן לדבר רכות פטור הוא מלהוכיח". מי שנוטה למידת הכעס פטור ממצוות תוכחה, כיון שהוא במידה מסויימת 'חולה' שלא מסוגל לקיים את המצוה.

ממילא: כאשר גבריאֵל רואה מישהו שמדבר בבית כנסת הוא לא צריך לכעוס. אם הוא יכול לתקן את המצב שיתקן, אבל לכעוס? בל נשכח שאותו אדם שמפטפט בבית הכנסת ישלם על המעשה ביוקר רח"ל. הקנאות של גבריאֵל אמורה לבוא ממוצא של כאב ורחמנות, וכמה רחמנות יש על אותו אחד שנכשל בדיבור בבית כנסת! (עלון 'איש לרעהו', אחרי קדושים פ"ג)

לא מתכוון לגנוב לי את המכונית? השאלה הזו לא מצאה חן באזני מורי ורבי אשר הרהר לעצמו: הוא חושב שאני גנב - אולי הוא גנב? ואז החליט לבדוק במטרה מה מצב הרכב. התברר שהרכב היה גנוב. המוכר חשש מגנבה כי כל הפוסל במומו פוסל. אדם עם מידות רעות חי בעולם חשוך כי הוא חושד שכולם כמוהו... בידינו הברירה האם לכעוס על אדם כזה, או שמא לרחם עליו!

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

איזה נוסח ברכה של ברכת כנים היה אומר אהרן הכהן?

סוטה דף ל"ט

מאי מברך? אמר רבי זירא אמר רב חסדא: אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל באהבה

וזה לכבוד הכהונה. ומה ששאלת לגבי אהרן הכהן ע"ה, הנה ברכת המצוות דרבנן, ואם הוא בירך, אמר: אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על נשיאות כפיים. ובצל"ח כתב שאף אם הברכה מהתורה כל אחד יכול לומר נוסח שלו, והנוסח הוא דרבנן. (כל משאלותיך)

שאלתי. נוסח ברכת המצוות של ברכת כהנים היא: אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וגו' כיצד אהרן הכהן אמר בברכה זו, הרי לא יכול היה לומר נוסח כזה? הנוסח הזה של ברכת כהנים אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וגו' הובא ברמב"ם סוף תרומות וכתב שכך הנוסח בכל מצוות הכהנים, וגם באכילת תרומה כן,

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

מדוע מטים את הראש הצדה בעת אמירת תחנון?

להטותו, והמנהג נותר עד לימינו. לדעת השולחן ערוך יש להטות את הראש על יד שמאל, ולדעת הרמ"א - בשחרית שיש תפילין בשמאל, משום כבודן יש להטות את הראש על יד ימין, ובמנחה - על יד שמאל.

[שו"ע קלא, ג, משנ"ב ג, ו'ז, וביה"ל ד"ה להטות]

אמירת תחנון מכונה 'נפילת אפים', משום שבעבר נהגו לאומרו תוך 'נפילה' בצורת קידה על הקרקע, עם הפנים כלפיה. במשך הדורות השתנה המנהג, וכיום אומרים תחנון בהטיית הראש וכיסוי הפנים בלבד. הטיית הראש מקורה בכך שקידה על רצפת אבן אסורה ללא הטיית הראש הצידה, ולכן נהגו בעבר

מדוע מכסים את הפנים בעת אמירת תחנון?

3. כיסוי הפנים מסייע לכוונה. ומדברי הקדמונים נראה שעיקר ההקפדה היא על כיסוי העינים. ויש לכסות את הפנים דווקא בבגד, ואין די בכיסוין ביד עצמה, כיון שהיד חלק מהגוף, ואין גוף נחשב ככיסוי לעצמו.

[שו"ע קלא, ג; בו"מ דרשו, 7]

כאמור, נפילת אפים בימינו מתבטאת בכיסוי הפנים. הקדמונים כתבו מספר טעמים לדבר: 1. כיסוי הפנים הוא מדרכי הענוה, הבושה והיראה, הראויות לפני השי"ת; 2. שלא ישמעו איש את רעהו, כדרך שהיה בעת השתחויה בבית המקדש, שהיו רחוקים ארבע אמות זה מזה כדי שלא ישמעו איש את דברי רעהו;

האם ניתן לומר 'ברוך שמיה' לפני תחנון?

לומר את הפסוקים הנאמרים בעת פתיחת הארון, או 'עלינו לשבח', לפני תחנון. אולם, לעניית דברים שבקדושה - 'אמן', 'אמן' יהא שמיה רבה' וכיוצא בהם - חובה להפסיק הן לפני תחנון והן בשעת אמירת התחנון.

[שו"ע קלא, א, ומשנ"ב א; בו"מ דרשו, 5-2]

בין תפילת שמונה עשרה ל'תחנון', אין להפסיק ולעסוק בשיחה שלא מענייני התפילה, משום שבכך גורם שבקשותיו בתחנון לא תתקבלנה כראוי; ועל פי הקבלה אין להפסיק בדיבור כלל. ואמירת 'והוא רחום' או סליחות מותרת לכתחילה; ויש קהילות שמנהגן לומר והוא רחום לאחר תחנון. ויש שכתבו שאין

* אדם שחלם חלום אשר לא ידוע אם הוא טוב או רע, יאמר בשעה שהכהנים מאריכים בניגון בברכת כהנים את תפילת "רבונו של עולם" הנדפסת בסידורים, להטבת החלום.
* אף אשה יכולה לומר את התפילה הנ"ל מעזרת הנשים, ויועיל לה הדבר. והכהנים עצמם - יש שכתב שחלומותיהם נמתקים בעת שמברכים את ישראל, על ידי שמכוונים לכך בשעת הברכה.
* יש שכתב שברכת כהנים היא כעין נבואה, והחלום - על פי חז"ל - הוא אחד משישים בנבואה, והריהו 'בטל בשישים' בברכת כהנים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מהי העצה העיקרית לכוונה בתפילה?

שאימת הציבור עליו, והוא עשוי להתבלבל בתפילתו. וגם לחזרת הש"ץ ראוי להקשיב מתוך סידור. ומאיך, יש מעלה גם בתפילת שמונה עשרה בעיניים עצומות. ולכן, כלאדם ינהג באופן המסייע לכוונתו לפי תכונתו ולפי נתוני הסביבה. ועל מנהג האריז"ל בענין זה, יש שמועות חלוקות - האם התפלל מתוך סידור, או בעיניים עצומות.

[משנ"ב צג, ב; ביאורים ומוספים דרשו, 3-5]

העצה העיקרית לכוונה בתפילה היא, להתפלל מתוך סידור, ולפחות את תפילת שמונה עשרה; ויש בכך תועלת גם לאמירת מילות התפילה בדקדוק ובשלמות. וכתבו בשם הגר"א, שדבר מסייע גם למניעת מחשבות זרות בתפילה, והמליץ על כך את לשון הכתוב במגילת אסתר: "וּבְבֹאָהּ לְפָנַי הַמֶּלֶךְ אָמַר עִם הַסֵּפֶר יָשׁוּב מִחֻשְׁבְּתוֹ הַרְעָה".

והש"ץ צריך להקפיד במיוחד על תפילה מתוך הסידור, כיון

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה